

Tilinpäätös tilikaudelta 1.1.-31.12.2025

Opetus- ja kasvatus toimialan talouden toteutuminen 2025

2.1.7 Opetus- ja kasvatustaloutakunta

Toiminta-ajatus

Opetus- ja kasvatustoimi jakautuu kahteen vastuualueeseen: opetuspalveluihin ja lasten, perheiden ja nuorten palveluihin. Opetuspalveluiden vastuualue käsittää perusopetuksen ja lukiokoulutuksen sekä perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan. Lasten, perheiden ja nuorten palveluiden vastuualue käsittää varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, perhekeskustoiminnan, nuorisopalvelut sekä kotoutumisen palvelut. Opetus- ja kasvatustoimialan alle lukeutuu myös poikkihallinnollisesti koko kaupungin hyväksi toimiva hyvinvointityö.

Opetus- ja kasvatustaloutakunta toimii toimialan monijäsenisenä toimielimenä. Opetus- ja kasvatustaloutakunta vastaa taloutakunnan tehtäväalueen operatiivisesta toiminnasta sekä johtaa ja kehittää toimintaa kaupunginhallituksen, kaupunginjohtajan ja taloutakunnan alaisuudessa.

Talousarvion toteutuminen

Opetus- ja kasvatustaloutakunta	TP2024	TA2025	Talousarvio- muutokset	TA2025 + muutos	TP2025	Muutos, € TP2025/ TA+muutos2025	Muutos, % TP2025/ TA+muutos2025
Toimintatulot	2 879	2 080	500	2 580	3 293	713	27,6 %
Toimintamenot	-30 490	-30 125	-813	-30 938	-31 057	-119	0,4 %
Toimintakate (netto)	-27 611	-28 044	-313	-28 358	-27 764	594	-2,1 %

Opetus- ja kasvatustoimen vuoden 2025 toteutuneet menot olivat 31,1 milj. ja tulot 3,3 milj. euroa. Toimialan katteeksi muodostui -27,8 milj. euroa, mikä on 593 800 euroa ylijäämäinen suhteessa talousarvion katteeseen.

Talousarvio 2025 oli osa vuosien 2024–2026 tasapainotusohjelmaa. Menosäästöjä suunniteltiin talousarvioketkukseen yhteensä 521 000 euroa. Kehys sisälsi kuitenkin myös 1,8 % yleisen indeksikorotuksen ja 2 % palkankorotusvarauksen, joiden kustannusvaikutukset käytännössä kumosivat esitetyt säästöt. Pienenevän budjetin sijaan tasapainotusohjelmalla onnistuttiin kuitenkin hillitsemään menojen kasvua.

Opetus- ja kasvatustaloutakunnan talousarvioesitys (31.10.2024 § 44) lisäsi menoja ketkukseen verraten. Syynä olivat tarkentuneet laskelmat muun muassa ateriapalveluista ja hankkeiden tulo-meno-tasapainosta. Lisäksi talousarvioon lisättiin varhaiskasvatuksen määräaikaista henkilöstömenoja, jotka kompensoivat edellisvuodesta romahtaneita hankerahoituksia. Kaupunginvaltuusto hyväksyi talousarvion toimialan katteen olleen -28 044 308 euroa (9.12.2024 § 82).

Opetus- ja kasvatustaloutakunta päättyi keväällä (24.04.2025 § 19) hakemaan lisätalousarviota opetuspalveluiden menoihin, jotka liittyivät oppimisen tuen uudistukseen sekä lukuvuodelle 2025–2026 suunniteltujen opetusjärjestelyjen henkilöstömenoihin. Valtuusto myönsi lisätalousarvion 9.6.2025 § 66. Toimialan päivitetyn talousarvion kate nousi näin -28 357 508 euroon.

Vuonna 2025 toimialalle kertyi lisääntyneiden menojen vastapainoksi 712 908 euroa budjetoitua enemmän tuloja. Ylijäämä syntyi etenkin budjetoitua suuremmista kotoutumisen laskennallisista

korvauksista sekä kotikuntakorvauksista. Talousarviovuoden aikana kertyneillä, ennakoitua suuremmilla tuloilla pystyttiin sisäisin siirroin kattamaan opetuspalveluiden henkilöstömenojen ylityksiä sekä keskushallinnolta talousarviovuoden varrella opetuspalveluille siirtyneitä oppilaskuljetusten Linkki-kustannuksia ilman lisätalousarviota. Kaupunginvaltuusto päätti 08.12.2025 § 109, että lasten, nuorten ja perheiden palveluiden vastuualueelta siirrettiin 500 000 euroa opetuspalveluiden vastuualueelle. Kaupunginvaltuuston 8.12.2025 § 108 päätöksellä toimialoille kohdennettiin 0,56 %:n lisämääräraha kunta-alan palkankorotuksiin vuodelle 2025. Opetus- ja kasvatustoimialan osuus oli 121 700 euroa.

Strategian toteutuminen

Opetus- ja kasvatustalvet toteuttavat toiminnassaan erityisesti kaupunkistrategian tavoitetta hyvä elämä. Toimialalla on tavoitteita myös vaikuttavat elinkeinot- ja kestävä ympäristö -tavoitteille. Strategian toimenpiteistä raportoidaan neljännesvuosittain. Merkittävimmiksi toimenpidekokonaisuuksiksi vuonna 2025 voidaan lukea muun muassa:

- Oppimisen tuen uudistukseen liittyvä kokonaisprosessi: opetussuunnitelmamuutokset, henkilöstön koulutukset ja henkilöstölisäykset sekä uudistukseen liittyvän digitalisaation hanke.
- Nuorisotyön kokonaisuuden kehittäminen: nuorten työpajan käynnistäminen nuorisolain alla, tilatyön siirtyminen uuteen nuorisotilaan Koulunmäen C-rakennukseen ja Harrastamisen Suomen mallin hankkeen siirtyminen nuorisotyön alle.
- Pikkulapsiperheiden varhaisen tuen kehittäminen: monialaisten yhteistyörakenteiden kehittäminen perhekeskuksen, varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen kesken sekä hyvinvointiopetussuunnitelman työstämisen aloittaminen varhaiskasvatuksessa.
- Toisen asteen ja nivelvaiheiden kehittäminen: lukioon asetettiin keskiarvoraja, POKEn tutkintoon valmentavan koulutuksen ja kaupungin välille valmisteltiin yhteistyösopimusta sekä nivelvaiheisiin tiedonsiirtolomaketta.
- Laatutyössä keskiössä on ollut johtaminen: toimialan johtajistolle järjestettiin säännöllisesti johtofoorumeita ja organisoitiin toimialan hallintoa mm. rekrytointien yhteydessä.
- HYTE-kerroin ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kaupungille maksettu valtionosuuden lisäosa kääntyivät selvään nousuun. Erityisesti hyvinvoinnin edistämisen rakenteet, koordinaatio ja tiedolla johtamisen käytännöt ovat vahvistuneet.

Sisäisen valvonnan selonteko

Opetus- ja kasvatustalveluiden laatua ja vaikuttavuutta tarkastellaan säännöllisesti erilaisten kyselyiden kautta. Osallistumme ja tuotamme sisältötietoa niihin kansallisella, kunnallisella, vastuu- ja toiminta-alue- sekä yksikkötasolla. Eri kyselyt antavat eri tasoista tietoa. Toimialalle tärkeitä tiedonkeruita ovat muun muassa kouluterveyskysely, Move! -mittaukset, kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen oppimistulosten arvioinnit, Pisa-tutkimukset ja TEAviisari, joiden avulla saamme laajaa vertailtavuutta. Laajojen valtakunnallisten kyselyiden haasteena on tiedon ajantasaisuus: tiedot päivittyvät viiveellä, jolloin vaikuttavien toimenpiteiden kohdentamista tulee arvioida tarkoin paikallisesti.

Kuntatasolla tärkeitä asiakaspalvelun mittareita ovat asukaskysely ja ilmiömittari. Lisäksi toimialalla tehdään säännöllisesti vastuu- ja toiminta-alueittaisia kyselyitä kuten Mitä kuuluu -kysely sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen omat asiakastytyväisyyskyselyt. Nuorisopalvelut toteuttavat myös nuorten osallistavaa budjetointia. Näillä kyselyillä päästään tunnistamaan ajankohtaisia, paikallisia ilmiöitä ja kohdentamaan toimenpiteitä ripeästi myös yksikkötasolla.

Parhaimmillaan kansallisen ja paikallisen tason kyselyt ja mittaukset kulkisivat synkronisoidusti niin, että paikallistason kyselyt täydentäisivät kansallisen tai kansainvälisen tason mittauksia. Tätä yhteensovittamistyötä on tehty jo vuoden 2025 aikana kouluterveyskyselyn ja Mitä kuuluu -kyselyn osalta. Lisäksi olemme havainneet tarpeen kehittää kouluterveyskyselyn ja TEAviisari -kyselyn prosessia niin,

että vastaajat hahmottaisivat kysymykset mahdollisimman samankaltaisesti ja saisivat myös vastausten koonnit tiedokseen. Tämä kehitystyö on vasta alussa.

Varhaiskasvatuksessa on käytössä kansallinen Valssi-laadunarviointijärjestelmä. Järjestelmään kerätään työntekijöiden laadullista tietoa toiminnasta, jota hyödynnetään sekä yksiköiden omassa että kuntatasoisessa kehitystyössä. Nämä tiedot ovat käytettävissä myös kansalliseen vertailuun. Valssi on ollut käytössä neljä vuotta, ja sen käyttöä kehitetään edelleen.

Palvelujen laadun keskiössä on henkilöstön vahva osaaminen, jota kehitetään kattavalla kouluttamisella. Opetus- ja kasvatuspalveluissa muodostetaan osana laatutyötä jokavuotinen koulutussuunnitelma. Vuosi 2025 oli esi- ja perusopetuksessa ensisijaisesti tuen uudistukseen valmistautumisen ja siirtymän vuosi. Useimmat sisäiset ja ulkoiset koulutukset, kuten vesopäivät, käsittelivät tätä lakimuu- tosta. Lisäksi toimialalla järjestettiin keskitetysti muun muassa ensiapukoulutuksia sekä Lapset pu- heeksi- ja MAPA eli Management of Actual or Potential Aggression -koulutuksia. MAPA on sosiaali- ja terveystieteiden opetusaloille suunnattu, haastavien tilanteiden ennaltaehkäisyyn ja hallintaan keskittyvä menetelmä.

Vuoden 2025 aikana talouden toteutumisen raportointia kehitettiin huomattavasti. Lautakuntaa ja kau- punginhallitusta informoitiin talouden toteutumisesta ensi kertaa säännöllisin osavuosisikatsauksin. Esi- henkilöiden talous- ja strategisen johtamisen vastuuta vahvistettiin hallintosäännön 18 § muutoksella, joka koskee kaupungin kaikkia esihenkilöitä (KV 8.12.2025, 112 §). Samassa hallintosääntömuutok- sessa muutettiin useiden opetus- ja kasvatuspalvelujen viranhaltijoiden toimivaltaa vastaamaan tehtä- vänkuvaa ja vähentämään päällekkäistä, monivaiheista työtä. Nämä muutokset astuivat voimaan vasta 1.1.2026.

Opetus- ja kasvatustoimi noudattaa toiminnassaan myös kaupungin hyvän hallinnon ja johtamistavan ohjetta, johon sisältyy myös sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje. Toimialan esihenkilöiden vi- ranhaltijapäätökset tarkastetaan kuukausittain ja lautakunta puolestaan hyväksyy opetus- ja kasvatus- johtajan päätökset.

Vuonna 2025 aluehallintovirastolle tehtyjen kantelujen määrä putosi neljästä yhteen. Ko. kantelu perut- tiin kantelijan toimesta. Lautakunnan päätöksistä ei vaadittu oikaisuja.

Toimialan hankkeet

Vuonna 2025 opetus- ja kasvatuspalvelut saivat 643 000 euroa avustuksia, joiden omavastuut olivat yh- teensä 163 000 euroa. Toimialalla oli käytössä myös edellisinä vuosina saatuja hankevaroja, joita siirret- tiin 254 000 euroa vuodelle 2025. Vuonna 2025 saatuja hankevaroja voidaan myös siirtää tuleville vuo- sille hankkeen käyttöajan mukaan.

Vuonna 2025 käynnissä olleet hankkeet olivat:

032059 Innovatiivisten oppimisympäristöjen kehittäminen varhaiskasvatuksessa (OKM 11/943/2023) 15.6.2023-31.12.2025

Varhaiskasvatuksen digitaalisten oppimisympäristöjen, pedagogisten käytäntöjen sekä lasten ja henki- löstön digitaalisiin taitoihin liittyvän hyvän pedagogisen toiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen sekä alueellisen ja yksilöllisen yhdenvertaisuuden tukeminen.

Avustus: 87.930 e (tuloutunut vuonna 2023), omarahoitus 9.700 e. Käytetty vuonna 2025 42.700 e.

040237 Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen (OKM/30/520/2024) 17.4.2024-31.12.2027

Valtion erityisavustus varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2024–2027. Avustus tuloutuu vuosittain (2024–2026) 208.000 e. Hankkeeseen kuuluu myös vuosittainen omavastuu 52.000 e.

Avustus 2025: 208.000 e + omarahoitus 52.000 e. = 260.000 e. Käytetty 2025 345.000 e. Siirtyy vuodelle 2026 24.960 e. (Vuodelta 2024 siirtynyt käyttämätöntä 120.000 e sekä omavastuuosuudet vuodelta 2024 ja 2025.)

040240 Tiedonhallinnon kehittäminen (va-okm-2025-21-62) 1.6.2025-31.8.2026

Hankeavustus esi- ja perusopetuksen tuen uudistuksen edellyttämän tiedonhallinnan kehittämiseen vuosille 2025–2026.

Avustus 2025: 27.000 e + omarahoitus 6.750 e. = 33.750 e. Käytetty vuonna 2025 4.300 e. Vuodelle 2026 siirtyy 22.700 e + omavastuuosuus.

040239 Perusopetuksen uimataidon vahvistaminen 2025–2027 (va-okm-2025-29-98) 1.12.2025-31.7.2027

Hankeavustus perusopetuksen uimataidon opetuksen vahvistamiseen vuosille 2025–2027.

Avustus 2025: 25.000 e + omarahoitus 6.250 e = 31.250 e. Siirtyy kokonaisuudessaan vuodelle 2026.

040535 Vihreä matka/ Suolahden yhtenäiskoulu 2025–2026

Suolahden yhtenäiskoulun 8.–9.luokan saksanopiskelijoiden vaihto-ohjelma saksalaisopiskelijoiden kanssa. Suomalaiset opiskelijat matkustivat Saksaan toukokuussa 2025 ja saksalaiset tulevat Suomeen maaliskuussa 2026.

Avustus: 28.800 e. Käytetty vuonna 2025 18.300 e. Vuodelle 2026 siirtyy 10.500 e.

040700 Akkreditointi 2021-2027 / Erasmus + / Lukio

Yleissivistävän koulutuksen kansainvälisen yhteistyön kehittäminen.

2024–2025 1.6.2024-31.8.2025 Avustus: 23.712 e., käytetty vuonna 2025 12.200 e.

2025–2026 1.6.2025-31.8.2026 Avustus: 27.200 e., käytetty vuonna 2025 11.400 e. Siirtyy vuodelle 2026 15.800 e.

032670 Tilapäisen suojelun tuki (VN/23279/2024) 25.9.2024-25.9.2026

Valtionavustuksen avulla tuetaan tilapäistä suojelua saavien kuntiin siirtymistä sekä kuntia ja hyvinvointialueita palveluiden järjestämisessä ja kehittämisessä kotikunnan saaneille tilapäistä suojelua saaville ja muille pakolaisina kuntaan saapuneille.

Avustus: 30.000 e. Käytetty vuonna 2025 23.800 e. Siirtyy vuodelle 2026 6.200 e.

051474 Etsivän nuorisotyö (LSSAVI/24624/2024) 19.6.2025-18.6.2026

Avustus: 74.250 e. Käytetty vuonna 2025 32.625 e., siirretty vuodelle 2026 42.625 e.

051471 Etsivä nuorisotyön koordinointi (LSSAVI /24625/2024) 19.6.2025-18.6.2026

Etsivän nuorisotyön tukeminen.

Avustus: 17.000 e. (100 %), käytetty vuonna 2025 17.000 e.

051505 Nuorisotyö koulut ja oppilaitokset 2024–2025

Avustus: 30.000 e. tullut 2024, joka siirretty vuodelle 2025. Käytetty vuonna 2025 30.000 e.

051506 Ilo auttaa, turvallinen digiarki nuorille, Keskimaan kampanja 2025

Avustus: 25.000 e. Käytetty 2025 12.300 e, siirretty vuodelle 2026 12.700 e.

051507 Koulun nuorisotyön kehittäminen (LSSAVI/ 6610/2025) 1.11.2025–31.5.2026

Hankkeella tuetaan nuorisotyön keinoin nivelvaiheita siirryttäessä alakouluilta yläkouluille, sekä yläkoulusta toiselle asteelle. Koulunuorisotyön resurssilla edistetään ja kehitetään kouluun kiinnittymistä, sekä kahden yhtenäiskoulun koulunuorisotyön toimintojen yhtenäistämistä ja keskinäisen yhteistyön vahvistamista.

Avustus: 46.000 e., omavastuu 5.100 e, käytetty 2025 13.600 e., siirtyy vuodelle 2026 32.400 e.

040236 Kaikki harrastamaan – Harrastamisen Suomen malli (LSSAVI/3802/2024) 1.8.2024–31.7.2025

Avustusta siirretty vuodelta 2024 60.000 e., omavastuu osuus 25.700 e. Käytetty vuonna 2025 88.697 e.

051509 Kaikki harrastamaa – Harrastamisen Suomen malli (LSSAVI /4310/ 2025) 1.8.2025–31.7.2026

Hankeavustus kunnille harrastamisen Suomen mallin toteuttamiseen.

Avustus: 134.338 e., omavastuu 57.573 e. Käytetty vuonna 2025 81.438 e. Siirtyy vuodelle 2026 52.900 e.

2.1.7.1 Lasten, perheiden ja nuorten palvelut

Toiminta-ajatus

Lasten ja perheiden palveluiden perustehtävänä on lasten, nuorten ja heidän perheidensä hyvinvoinnin edistäminen tarjoamalla laadukasta varhaiskasvatusta, nuorisotyötä ja kotoutumisen palveluja.

Painopisteenä perustehtävän toteuttamisessa on ennaltaehkäisevä toiminta ja varhainen tuki moniammatillista asiantuntijuutta hyödyntäen.

Talousarvion toteutuminen (sitova taso)

5000410 Lasten, perheiden ja nuorten palvelut (1 000 €)	TP2024	TA2025	Talousarvio-muutokset	TA2025 + muutos	TP2025	Muutos, € TP2025/ TA+muutos2025	Muutos, % TP2025/ TA+muutos2025
Toimintatulot	1 556	1 181	500	1 681	1 860	180	10,7 %
Toimintamenot	-11 004	-10 975	-46	-11 021	-11 066	-45	0,4 %
Toimintakate (netto)	-9 448	-9 795	455	-9 340	-9 206	135	-1,4 %

Lasten, perheiden ja nuorten palveluiden vuoden 2025 toteutuneet menot olivat 11,1 milj. ja tulot 1,9 milj. euroa. Toimialan katteeksi muodostui -9,2 milj. euroa, mikä on 134 600 euroa ylijäämäinen suhteessa talousarvion katteeseen.

Vastuualueen tuloista toteutui 110,7 %. Tulojen vaihtelun suurimmat tekijät olivat:

- Myyntituottoja kertyi noin 77 600 euroa arvioitua enemmän kotouttamisen laskennallisista korvauksista ja palveluiden myynneistä hyvinvointialueelle
- Avustuksia ja tukia kertyi hanketulojen myötä 104 400 euroa arvioitua enemmän
- Maksutuotot jäivät 13 300 euroa budjetoidusta. Maksutuotoissa varhaiskasvatuksen hoitopäivämaksuja kertyi 3 400 euroa vähemmän kuin mitä talousarviossa oli ennakoitu.
- Muita toimintatuloja kertyi noin 10 900 euroa talousarviota enemmän

*Lasten, perheiden ja nuorten palveluiden vastuualueelta tehtiin 500 000 euron määrärahasiirto ope-
tuspalveluihin. Laskennallisten korvausten summa oli kokonaisuudessaan 1 123 600 euroa.

Vastuualueen menoista toteutui 100,4 %. Menojen ylitysten suurin tekijä oli:

- Henkilöstömenot ylittyivät 310 500 eurolla. Ylitys koostui palkallisten sairauslomien, vuosilomien ja muiden palkallisten vapaiden sijaisuuksista.

Menoylityksiä kompensoivat seuraavat budjetoitua vähäisemmät menot:

- Palvelujen ostot alittuivat 126 000 eurolla

Aineet, tarvikkeet, tavarat alittuivat 74 400 eurolla

- Avustukset alittuivat 96 500 eurolla

Varhaiskasvatuspalvelut ja esiopetus

Äänekosken taajamassa Piilolan päiväkodissa on toiminut kaksi lapsiryhmää, joista toisen toiminta lakkautettiin 1.8.2025 alkaen. Suolahden taajamassa Kellosepän päiväkodista lakkautettiin myös yhden ryhmän toiminta 1.8.2025. Ryhmien henkilökunta on sijoittunut vapautuneisiin tai määräaikaisilla työntekijöillä täytettyihin vakansseihin.

Konginkankaan päiväkodille remontoitiin tilat Konginkankaan koulun yhteyteen. Uudet tilat otettiin käyttöön lokakuussa 2025 ja samalla luovuttiin väliaikaistilana toimineesta viipalepäiväkodista. Kellosepän vesijohtoverkoston pistevuotojen remontti toteutettiin kesän 2025 aikana.

Äänekosken taajaman esiopetus järjestettiin edelleen Koulunmäen päiväkodissa. 5-vuotiaiden opetus on keskitetty Koulunmäelle sekä yhden ryhmän verran Mikonpuiston päiväkotiin. Suolahdessa esiopetusta järjestettiin 1.8.2025 alkaen myös Alkulan päiväkodissa Kellosepän lisäksi. Viheralueella esiopetusta järjestettiin Konginkankaalla, Sumiaisissa, Koivistossa ja Hietamalla.

Loma-aikojen päivystysjärjestelyjä on tiivistetty molemmissa taajamissa. Koulujen loma-aikoina päivystäviä yksiköitä oli Suolahdessa 1 ja Äänekoskella 2.

Äänekosken päiväkodeissa	lapsia 31.12. otanta	toteutuneita hoitopäiviä/vuosi sijoituspäätös: kokopäivähoito	sijoituspäätös: osapäivähoito alle 5 h. esiop. täydentävä vaka
2019	594	77 699	15 740
2020	547	59 206	13 068
2021	575	71 945	13 999
2022	605	80 433	10 530
2023	620 *	86 595	8 236
2024	576	53 477 + 25 046 = 78 523	2 957 + 10 814 = 13 771
2025	607	84 963	14 065

*Vaikka lasten määrä on vähentynyt, niin varhaiskasvatukseen osallistumisprosentti on noussut. Kun tarkastellaan vuosia 2023 ja 2025, on varhaiskasvatuksesta sopeutettu toimintaa (Ääneniemien päiväkodista luopuminen 1.8.2024 alkaen) ja siitä huolimatta varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on pysynyt lähes samana. Tarkemmassa selvityksessä on ilmennyt, että Tilastokeskuksen data vuodelta 2023 näyttää Äänekosken varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määräksi 539, kun se taas aiemmassa tilinpäätöksessä on taulukoitu 620. Tästä voidaan päätellä, että varhaiskasvatuksessa on joko hyödynnetty rakenteellisen tuen mahdollisuuksia ja ryhmiä on jätetty lasten tarpeiden vuoksi vajaiksi tai vuonna 2023 tilastointipäivänä 31.12. ilmoitettu lasten määrä on virheellinen. Varhaiskasvatuspalvelut selvittävät havaittua tilastollista ristiriitaa.

Perhepäivähoito

Perhepäivähoito	lapsia	hoitopäivät yhteensä
2019	36	7 869
2020	26	3 977
2021	26	3 593
2022	24	3 279
2023	28	3 756
2024	24	2 277 + 1 764 = 4 041
2025	20	2 614

Yksityinen hoito päiväkodeissa ja perhepäivähoidossa

Yksityinen päiväkoti	lapsia 31.12.	hoitopäivät yhteensä / v
2019 päiväkoti / pph	60 / 2	11 228 / 398
2020 päiväkoti / pph	48 / 4	7 453 / 553
2021 päiväkoti / pph	9 / 4	6 107 / 685
2022 päiväkoti / pph	6 / 4	1 456 / 713
2023 päiväkoti / pph	4 / 0	937 / 531
2024 päiväkoti	3	542
2025 päiväkoti	4	335

Määrät otettu Pro Consona- ohjelmasta ja 2024 alkaen CGI Vesa- ohjelmasta.

Kotoutumista edistävät palvelut

Kotoutumista edistäviin palveluihin kuuluu kiintiöpakolaisten vastaanotto, kotoutumisen ja asumisen alkuvaiheen ohjaus, yleinen ohjaus- ja neuvontatyö sekä yhteistyö eri tahojen kanssa. Vuonna 2025 otettiin vastaan 15 kiintiöpakolaista, joista 10 henkilöä saapuu keväällä 2026. Tammikuussa korvauksia saatiin 98 753,80 euroa, ja joulukuussa määrä oli 53 573,43 euroa. Määrän lasku vuoden aikana selittyy pääosin korvauksajan päättymisellä ja pieneltä osin muuttoliikenteellä. Laskennallinen korvaus on

tarkoitettu kunnalle lähtökohtaisesti sen kotoutumishjelman mukaisiin, kotoutumista edistävien ja tukevien palveluiden ja toimenpiteiden järjestämiseen ja kehittämiseen sekä tulkkaukseen.

Laskennallinen korvaus kunnalle	Alle 7-vuotiaat	7 vuotta täyttäneet	18 vuotta täyttäneet 1. vuosi
Laskennallinen korvaus	2 185	1 496	1 496
Tulkitseminen	556	556	556
Osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi	-	-	149
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	-	-	500
Kotoutumiskoulutus	-	-	7 092
Yhteensä euroa/vuosi/henkilö	2 741	2 025	9 793

Laskennallista korvausta maksetaan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisista henkilöistä. Laskennallista korvausta maksetaan yleensä kaksi vuotta. Pakolaiskiintiössä Suomeen otetuista henkilöistä laskennallista korvausta maksetaan kuitenkin kolmen vuoden ajalta. Kolmen vuoden korvausaika koskee myös kiintiöpakolaisen perheen yhdistämisen kautta Suomeen saapunutta perheenjäsentä.

Kotoutumispalvelut hakivat syksyllä 2024 Tilapäisen suojelun lisätukea 30 000 euroa, joka myönnettiin ja tuli maksatukseen vuonna 2025. Lisätuella haluttiin mm. muotoilla palveluita asiakaslähtöisiksi sekä kehittää maahanmuuttaneiden osallisuutta. Vuonna 2025 haettiin ja saatiin 30 000 euroa pakolaisten kuntiin ohjaamisen erityisavustusta, jolla vahvistettiin kielitietoista opetusta perusopetuksessa.

Vuonna 2025 maahanmuuttoneuvonnassa kävi yhteensä 870 asiakasta. Maahanmuuttoneuvontaan osataan tuntityönä neuvojien palveluita Koskelan Settlementti ry:ltä. Kotoutumispalvelut järjestivät suomen kielen luku- ja kirjoitustaitokoulutuksen lukuvuosina 2024–2025 ja 2025–2026.

Kotoutumispalveluista on ohjattu varoja myös maahanmuuttaneiden kanssa työskentelevien opettajien ja lastenhoitajien palkkaukseen. Lisäksi kotoutumispalveluiden varoista on järjestetty aikuisten perusopetusta Äänekosken lukion tiloissa perusopetuksen ylittäneille maahanmuuttaneille.

Perhekeskus ja nuorisopalvelut

Vuoden 2025 aikana nuorten työpajatoiminta siirtyi nuorisopalveluille elinvoimayksikön alaisuudessa toimivilta työllisyyspalveluilta. Nuorisolain alaisen Harrastamisen Suomen mallin hankevastuu siirtyi myös opetuspalveluilta nuorisopalveluille. Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa toteutti ja koordinoi edelleen Koskelan Settlementti ry. kaupungin kanssa solmitun delegointisopimuksen turvin. Nuorisokeskus Spotti suljettiin ja toiminta siirrettiin Koulunmäen C-rakennuksen uuteen nuorisotilaan.

Nuorten työpajalla järjestettiin ryhmätoimintaa (alk. 18.3.2025) sadan seitsemäntoista päivän aikana yhteensä 470 tuntia. Yksilövalmennusta järjestettiin kahdeksan tuntia viikossa ja yhteensä 312 tuntia vuoden aikana. Nuoria pajajaksoilla oli 22, minkä lisäksi 15 henkilöä kävi tutustumassa toimintaan aloittamatta pajajaksoa. Etsivä nuorisotyö oli yhteydessä 203 nuoreen. Heistä tavoitettiin 175 nuorta, joiden kanssa tehtiin yksilötyötä.

Avointa nuorisotilatoimintaa oli seuraavasti:

Avoin nuorisotilatoiminta	Nuorisokeskus Spotti	Uusi nuorisotila	Suolahden nuorisotila	Konginkankaan nuorisotila	Sumiaisten nuorisotila
Toimintakerrat	44	54	97	78	71
Osallistuneet nuoret	210	1 384	1 641	1 511	947

Muuta alueellista nuorisotyötä oli seuraavasti:

Muu toiminta	6-klubi	Retket, toiminta- ja erikoispäivät	Nuorten kirjastoillat	Erityisnuorten illat	Liikuntasali-vuorot
Toiminta-kerrat	48	30	15	9	22
Osallistuneet nuoret	709	538	91	40	188

Koulunuorisotyön toimintakertoja Suolahden yhtenäiskoululla oli 234 ja Koulunmäen yhtenäiskoululla 295. Toimintaan osallistuneita nuoria Suolahdessa oli 7 495 ja Koulunmäellä 9 153. Liikkuvan nuorisotyön, mukaan lukien Kesäkaara, toimintakertoja oli yhteensä 245. Toimintaan osallistuneita oli 7 902. Osallistujia ei identifioida, vaan toimintaan osallistuneet tilastoidaan kulloisenkin osallistujamäärän mukaan.

Harrastamisen Suomen mallin toimintaan osallistui keväällä 525 ja syksyllä 408 nuorta. Toimintakertoja oli keväällä 810 ja syksyllä 672.

Nuorisovaltuuston uusi kausi alkoi kesäkuussa. Kevätkaudella oli kuusi kokousta, 20 jäsentä ja neljä varajäsentä. Syyskaudella oli viisi kokousta ja 18 jäsentä. Nuorisovaltuuston läskykahvila oli seitsemän kertaa ja niissä 78 osallistujaa.

Perhekeskus Kerkän toimintaa oli seuraavasti:

Perhekeskus Kerkän toiminta	Avoin päiväkotiki (sis. pomppula)	MLL:n perhekahvila (päivä ja ilta)	Tapahtuma- ja ryhmätoiminta	Muu kohtaamispaikkatoiminta
Toimintakerrat	35	-	27	-
Osallistuneet	890	569	213	350

Vähävaraisten lasten harrastustoimintaa tuettiin 10 317 eurolla. Tuki mahdollisti 66 eri lapsen harrastuksen. Evl. seurakunnan kanssa yhteistyössä toteuttava PikkuHelppi lastenhoitoapua sai yhteensä 16 perhettä, 46 käyntikertaa.

2.1.7.2 1.6.2 Opetuspalvelut

Toiminta-ajatus

Opetuspalvelun perustehtävä on tuottaa laadukasta, opetussuunnitelmien mukaista yleissivistävää perusopetusta ja lukiokoulutusta sekä tarjota tasokasta aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Talousarvion toteutuminen (sitova taso)

5000420 Opetuspalvelut (1 000 €)	TP2024	TA2025	Talousarvio-muutokset	TA2025 + muutos	TP2025	Muutos, € TP2025/TA+muutos2025	Muutos, % TP2025/TA+muutos2025
Toimintatulot	1 323	900	0	900	1 433	533	59,3 %
Toimintamenot	-19 486	-19 149	-768	-19 917	-19 991	-74	0,4 %
Toimintakate (netto)	-18 164	-18 250	-768	-19 017	-18 558	459	-2,4 %

Opetuspalveluiden vuoden 2025 toteutuneet menot olivat 20,0 milj. ja tulot 1,4 milj. euroa. Toimialan katteeksi muodostui -18,6 milj. euroa, mikä on 459 200 euroa ylijäämäinen suhteessa talousarvion katteeseen (muutettu budjetti).

Vastuualueen tuloista toteutui 159,3 %. Tulojen nousun suurimmat tekijät olivat:

- Myyntituottoja kertyi noin 177 000 euroa arvioitua enemmän, joista 130 000 euroa oli kotikuntakorvauksia
- Avustuksia ja tukia kertyi hanketuloista 317 000 euroa arvioitua enemmän

Vastuualueen menoista toteutui 100,4 %. Menojen ylitysten suurin tekijä oli:

- Henkilöstömenot ylittyivät 141 000 eurolla. Ylitys koostui lähinnä erilliskorvauksista ja palkallisista sairauslomista.
- Avustukset ylittyivät 84 000 eurolla (hanke).
- Muut toimintakulut ylittyivät 14 000 eurolla lähinnä koneiden ja laitteiden vuokrien vuoksi.

Menoylityksiä kompensoivat osin seuraavat, budjetoitua vähäisemmät menot:

- Palvelujen ostot alittuivat 121 000 eurolla
- Aineet, tarvikkeet, tavarat alittuivat 45 000 eurolla

Perusopetus

Peruskouluja on yhteensä seitsemän, joista alakouluja on viisi ja yhtenäiskouluja kaksi.

Koulu	Oppilasmäärä kevät / syksy	Erityisen tuen oppilaat	Oppilaskohtainen tuki (siirto 11/2025)	Pidennetty oppioikeus kevät/syksy
Hietaman koulu	78 / 75	2 / 0	1	
Honkolan koulu	100 / 94	4 / 0	5	
Koulunmäen yhtenäiskoulu	858 / 821	69 / 9	70	22
Koiviston koulu	75 / 70	2 / 0	3	
Konginkankaan koulu	60 / 57	2 / 0	4	
Sumiaisten koulu	59 / 60	2 / 1	0	
Suolahden yhtenäiskoulu	558 / 567	42 / 9	38	10
Joustava perusopetus	20 / 20			
Perusopetukseen valmistava koulutus	14 / 7			
Aikuisten perusopetus	5 / 2			

Koulujen oppilasmäärät vaihtelivat Sumiaisten ja Konginkankaan koulujen 57 oppilaasta Koulunmäen yhtenäiskoulun 821 oppilaaseen. Keväällä 2025 kouluissa oli 1 788 oppilasta (luokat 1–6; 1 140, luokat 7–9; 648) ja syksyllä 1 744 oppilasta (luokat 1–6; 1 083, luokat 7–9; 661).

Muutokset toimitiloissa

Koulunmäen yhtenäiskoulun C-rakennus otettiin käyttöön lukuvuoden 2025–2026 alussa. Kevätlukukauden 2025 opetus annettiin Koulunmäen yläkoululaisille vielä väistötiloissa teknologiakeskuksella.

Osa Konginkankaan koulun tiloista remontoitiin päiväkodiksi, jonka toiminta käynnistyi lokakuussa 2025.

Oppimisen tuen uudistus

Lukuvuonna 2025–2026 oppimisen tuki uudistui. Uuden lain myötä kouluissa painotetaan oppimisen edellytyksiä tukevia opetusjärjestelyitä sekä ryhmäkohtaisia tukimuotoja, jotka kuuluvat kaikille. Tällöin tuen saajana on lähtökohtaisesti ryhmä oppilaita. Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt sekä ryhmäkohtaiset tukimuodot edellyttävät opettajien välistä yhteistyötä, yhteisopettajuutta sekä konsultaatiota. Opetusjärjestelyillä tarkoitetaan mm. oppilaiden erilaiset tarpeet ja edellytykset huomioidaan ottavaa opetusta sekä pedagogisia ratkaisuja, kuten eriyttämistä.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat yleinen tukiovetus, opetuskielen tukiovetus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä. Ryhmän koko perustuu kulloiseenkin tarpeeseen ja joustavuuteen. Huomioitavaa on, että ryhmäkohtainen tuki ei ole säännöllisesti annettavaa tukea, vaan tarpeeseen perustuvaa.

Ryhmäkohtaisten tukimuotojen ollessa riittämättömiä, on yksittäinen oppilas mahdollista siirtää oppilaskohtaiseen tukeen viranhaltijapäätöksellä. Tuen tarvetta arvioi erityisopettaja yhteistyössä luokan- tai aineenopettajien sekä huoltajan kanssa. Oppilaskohtaiset tukitoimet ovat säännöllisiä ja perustuvat yksilölliseen tuen tarpeeseen. Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat:

- erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä,
- erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä,
- erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja
- oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkitsemis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet.

Erityisluokat, pienryhmät ja muu opetus

Molemmilla yhtenäiskouluilla toimii tarveperustaisesti sekä pienryhmiä että erityisluokkia. Lukuvuonna 2025–2026 erityisluokkia on Koulunmäen yhtenäiskoulussa kuusi ja Suolahden yhtenäiskoulussa viisi. Lisäksi Koulunmäen alkuopetuksessa toimii kaksi alkuopetusluokkaa, joissa luokanopettajan lisäksi työskentelee kokoaikaisesti erityisluokanopettaja. Koulunmäen koulun sijoitetuille lapsille suunnattu Sisukas-ryhmä yhdistyi kuluvan lukuvuoden alussa Nuoren oma tie eli Note-ryhmään. Molemmilla yhtenäiskouluilla toimii myös oma joustavan perusopetuksen ryhmä.

Pienryhmiä kouluilla muodostetaan joustavasti tarpeen mukaan esimerkiksi ryhmäkohtaista tukea annettaessa. Tällöin kyse ei ole säännöllisestä pienryhmästä ja opettajana voi toimia erityisopettajan lisäksi luokan- tai aineenopettaja. Myös oppilaskohtaisena tukitoimena annettavat erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä sekä erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä toteutetaan pienryhmässä, jonka kokoonpano voi vaihdella. Tällöin opettajana toimii erityisopettaja.

Koulunmäen yhtenäiskoululla toimii maahanmuuttajataustaisille lapsille ja nuorille tarkoitettu valmistavan perusopetuksen ryhmä. Aikuisten perusopetusta toteutetaan omassa ryhmässään lukion tiloissa.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Aamu- ja iltapäivätoimintaa toteutettiin 1.–2. luokkalaisille sekä erityisen/oppilaskohtaisen tuen oppilaille Koskelan Setlementti ry:n toimesta avustusperusteisesti opistotalossa Koulunmäen koulun läheisyydessä ja Suolahden koululla.

Viheralueilla iltapäivätoimintaa järjestettiin kaupungin omana toimintana. Ryhmät muodostuivat lukuvuodeksi 2025–2026 kaikille kouluille. Kaupunki järjesti omana toimintanaan myös vammaispuolustajain mukaisen iltapäivä- ja loma-ajantoiminnan vaikeavammaisille oppilaille. Tämän toiminnan kustansi laskutusperusteisesti Keski-Suomen hyvinvointialue.

Vammaispuolustajain uudistus 1.1.2025 on kuitenkin aiheuttanut Keski-Suomen kuntien ja hyvinvointialueen välillä erimielisyyttä vammaisten lasten aamu- ja iltapäivä- sekä loma-ajan toiminnan järjestämisestä ja sen kustannuksista. Uutta sopimusta hyvinvointialueen ja Äänekosken kaupungin välillä ei ole vielä syntynyt.

Kaikkiaan toimintaan osallistui keväällä 2025 130 lasta ja syksyllä 114 lasta.

Lukio

Äänekosken lukio on yleislukio, jonka erityisinä painopisteinä ovat kansainvälisyys, urheiluakatemia-toiminta ja yrittäjyyskasvatus.

Äänekosken lukio on akkreditoitu Erasmus-koulu. Vastaanotimme keväällä 11 opiskelijaa ja kaksi opettajaa Belgiasta sekä 12 opiskelijaa ja kaksi opettajaa Saksasta. Lisäksi kolme lukion opettajaa oli viikon mittaisella job shadowing -opintomatalla Italiassa ja Saksassa.

Syksyllä kaksi lukiomme opiskelijaa vietti kuusi viikkoa vaihdossa Saksassa ja kaksi Italiassa. Kaksi opettajaa teki job shadowing -opintomatkan Italiaan. Kaksi italialaista opettajaa tutustui viikon verran Äänekosken lukioon, ja kaksi italialaista opiskelijaa vietti kuusi viikkoa lukiossamme.

Ryhmäliikkuvuutena vielä 12 opiskelijaa ja kaksi opettajaa vietti viikon Saksassa, ja 18 opiskelijaa ja kaksi opettajaa Portugalissa.

Vuonna 2025 fysiikkavalmentaja Kimmo Kinnusen valmentavia akatemiaurheilijoita oli yhteensä yli 50. Toimimme yhteistyössä Keski-Suomen Urheiluakatemian kanssa.

Lukiolla on säännöllinen yhteistyö paikallisten kummiyrittäjien kanssa, ja keväällä lukio järjesti yhteistyössä yrittäjien, yhteisöjen ja kaupungin muiden toimialojen kanssa Äänemessut Pankkarilla.

Kevään tilastointipäivänä 20.1.2025 lukiossa oli 280 opiskelijaa, joista nuorten opetussuunnitelman mukaisesti opiskeli 269, kaksoistutkintoa suoritti 9 ja aineopiskelijoita oli 2. Syksyn tilastointipäivänä 20.9.2025 opiskelijoita oli yhteensä 288, joista nuorten opetussuunnitelman mukaisesti opiskeli 272. Kaksoistutkinnon suorittajia oli 13 ja aineopiskelijoita 3.

POKEN tutkintoon valmistavan opetuksen kautta lukiossa opiskeli vuonna 2025 viisi ukrainalaisnuorta.

Vuoden 2025 kevään ylioppilaita oli yhteensä 79, joista kaksoistutkinnon suorittaneita 1. Syksyllä 2025 ylioppilaita oli 13, joista kaksoistutkinnon suorittaneita 1.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

Hyvinvoinnin edistäminen on vahvistunut opetuksen ja kasvun toimialalla erityisesti tiedolla johtamisen rakenteiden kehittymisen myötä. Vuonna 2025 HYTE-kerroin nousi selvästi erityisesti koordinaatiota ja tiedolla johtamista kuvaavissa prosessi-indikaattoreissa, mutta hieman myös väestön hyvinvointia kuvaavissa tulosindikaattoreissa, mikä paransi kaupungin valtionosuuksia. Tämä kehitys kertoo pitkäjänteisestä työstä hyvinvoinnin edistämisen sisäisten prosessien selkeyttämisessä, vastuutahojen määrittelyssä ja toimintamallien juurruttamisessa.

Perusopetuksen tiedolla johtamisen prosessit nousevat tulevina vuosina keskeiseksi kehittämiskohdeksi: TEAvisari-tulokset osoittavat tarpeen vahvistaa ehkäisevän työn yhteneväisiä käytäntöjä, oppilaiden osallisuuden rakenteita ja systemaattista tietoon perustuvaa seuranta. HYTE-kertoimen nousu puolestaan osoittaa, että kehittämistyö tuottaa tulosta, ja vahvistaa samalla kaupungin taloudellisia edellytyksiä jatkaa väestön hyvinvointia parantavia toimia.

Taulukossa on kuvattu Äänekosken kaupungin HYTE-kertoimen kehitys 2021–2025 (Tilastokeskus, Sotkanet). HYTE-kerroin on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa, eli lisäkannustin, jonka mukaisesti kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osittain niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan.

	2021	2022	2023	2024	2025	Muutos
HYTE-kerroin, arvo 0-100 (ind. 5340)	58	57	55	56	67	+
HYTE-kerroin, 1000 euroa (ind. 5355)	306,2	295,2	282,6	314,7	364,3	+
HYTE-kerroin euroa / asukas (ind. 5341)	16,5	16,1	15,6	17,5	20,5	+
Kunnan toimintaa kuvaavien prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (ind. 5339)	69	61	61	72	86	+
Kunnan väestön hyvinvoinnin tilaa kuvaavien tulosindikaattoreiden keskiarvo	47	53	50	41	48	+